

Risto RADUNOVIĆ, Titograd

CRNOGORSKI NARODNI GOVORI U JEZIČKIM ATLASIMA

I. UVOD

Izrada lingvističkih (dijalektoloških) atlasa inspirisana je težnjom da se omogući sigurnije određivanje prostora jezika, dijalekata ili govora, odnosno areali njihovih nosilaca, težnjom da se omogući maksimalna uporedivost izvornih podataka koje nude narodni govori. A narodni govori su izdašni izvori autentičnih podataka za potrebe istorije jezika, lingvističke tipologije, etnoistorije, istorije socijalnih odnosa i kulturnih uticaja; oni najvjernije odražavaju svu duhovnu sferu svojih nosilaca, — sinhrono i dijahrono. Dijalektološki atlasi vjerno prikazuju najznačajnije odlike jezika (govora) i, mnoštvom izvornih podataka o jezičkim pokazateljima svega što prati čovjeka i sačinjava sferu njegovih interesovanja, omogućavaju maksimalnu uporedivost pojava, što lingvističkoj geografiji obezbeđuje značajno mjesto među brojnim lingvističkim i drugim naučnim disciplinama humanitarnog karaktera. Otuda, značaj atlasa prevazilazi čisto lingvističke interese, pa i naučne uopšte.

Narodni govori su izvori, izdašni, ali, na žagost, ne i nepresušni. Jer, za razliku od većine drugih naučnih poslova, dijalektološki nose u sebi bitan elemenat hitnosti, budući da savremena civilizacija, sa masovnom pismenošću, televizijom, radijom i novim tipovima migracija stanovništva, sve više potiskuje dijalekte i ugrožava njihov opstanak. Sve manje je u narodu »čistih« nosilaca dijalekata. Od ovog još postojećeg narodnog duhovnog blaga sve što se ne sačuva u naše vrijeme moglo bi biti nepovratno izgubljeno. Ovo važi naročito za prvu fazu dijalektološkog rada, za ispitivanje dijalektoloških punktova, odakle se crpe izvorni materijal, što je preduslov za sve dalje radnje. No, budući da dijalektološki upitnici mogu imati nekih svojih manjkavosti, i s obzirom na mogućnosti da neki ispitivač pogriješi u

nečemu, npr. da ne pronađe »pravog« informatora, da netačno prikaže neku značajnu jezičku pojavu i sl., javlja se potreba za naknadnim provjeravanjem podataka na terenu, što ukazuje na hitnost i sljedećih faza dijalektološkog rada: obrade i ugrađivanja podataka u atlase.

Nesumnjivo je da izrada atlasa spada u najveće naučne poduhvate u jezičkoj nauci, da je to veoma složen i dugoročan posao koji zahtijeva masovan i vrlo kvalifikovan kadar i ne mala materijalna sredstva, te da atlasi mogu nastati jedino kao rezultat rada najčešće velikog broja stručnjaka tokom više decenija. Ali, zato, atlasi predstavljaju svojevrsnu riznicu narodnog duhovnog bića, osnov i polazište za dalja najraznovrsnija proučavanja, grandiozne spomenike neprolazne vrijednosti.

Lingvistička geografija već ima svoju istoriju, jer izrada lingvističkih atlasa u nekih naroda bila je u modi još krajem 19. i početkom 20. vijeka. Ideja o izradi Opšteslovenskog lingvističkog atlasa (OLA) javlja se još 1929. godine, ali do stvarnog početka rada na njemu dolazi tek 1958. godine.¹ Uskoro po osnivanju Opšteslovenskog lingvističkog atlasa pristupilo se izradi Srpskohrvatskog dijalektološkog atlasa (ShDA), kao i atlasâ slovenačkih i makedonskih govora,² a kasnije i Evropskog lingvističkog atlasa (ALE, 1974) i Opštekarpatškog dijalektološkog atlasa (OKDA, 1977).³

Radom na atlasima u Jugoslaviji rukovodi i koordinira poslove republičkih i pokrajinskih odbora Međuakademijski odbor za izradu dijalektoloških atlasa (sa stalnim sjedištem u SANU), koji u svom programu ima četiri osnovna zadatka:

a) Izradu dijalektoloških atlasa srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih, makedonskih i drugih govora;

b) Izradu jugoslovenskog sektora Opšteslovenskog lingvističkog atlasa (OLA).

c) Izradu jugoslovenskog sektora Evropskog lingvističkog atlasa (ALE);

d) Izradu jugoslovenskog sektora Opštekarpatškog dijalektološkog atlasa (OKDA).

Pojedine jugoslovenske akademije, saglasno instrukcijama Međuakademijskog odbora za izradu atlasa, utvrđuju planove i programe rada, obezbeđuju finansijska sredstva i angažuju stručnjake za izradu atlasa.

¹ Общеславянский лингвистический атлас — вступительный выпуск. Общие принципы. Справочные материалы. Издательство „Наука“, Москва, 1978.

² Fonološki opisi srpskohrvatskih / hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom, Sarajevo, 1981.

³ Podaci Međuakademijskog odbora za izradu lingvističkih atlasa (SANU, Beograd).

S obzirom na temu ovog naučnog skupa, naša pažnja biće usmjerena uglavnom na dosadašnje poslove oko izrade atlasa, tačnije: sektora pojedinih atlasa koji se odnose na teritoriju SR Crne Gore. A budući da rad na atlasima još nije izašao iz početne faze, da još nijesu vršena potpunija upoređivanja rezultata iz ispitanih dijalektoloških punktova, u ovoj prilici, ne ulazeći u suptilnije analize dosadašnjih rezultata, daćemo pregled dosadašnjih poslova i reći nešto o daljim neposrednim zadacima i mogućnostima rada na atlasima.

II. PREGLED DOSADAŠNJEG RADA

1. *Srpskohrvatski dijalektološki atlas (ShDA)*

Srpskohrvatski dijalektološki atlas je međurepublički dugoročni projekat na čijoj realizaciji rade stručnjaci iz odgovarajućih centara SR Srbije, SR Hrvatske, SR Bosne i Hercegovine i SR Crne Gore, republika na čijim teritorijama žive nosioci srpskohrvatskog jezika. Rad na ovom atlasu, započet uskoro po osnivanju Međuakademijskog odbora za izradu atlasa (isprva pod nazivom Jugoslovenski komitet za dijalektološke atlase, 1959), već duže vrijeme potisnut je u drugi plan, zbog angažovanja ionako nedovoljnih kadrovskih snaga za potrebe međunarodnih projekata OLA, ALE i OKDA.

Ispitivanje govora određenih naseljenih mjesta (dijalektološki punktovi), prema Upitniku ShDA (sadrži 2098 pitanja), predstavlja glavni rezultat dosadašnjih aktivnosti iz programa izrade ovog atlasa. Planom za crnogorski sektor ShDA predviđeno je da se ispituju 53 punkta (35 na teritoriji zetsko-južnosandžačkih i 18 na teritoriji sjeverozapadnocrnogorskih govora).⁴ Za potrebe ovog atlasa ispitana su, do sada, ukupno 44 punkta (32:12), a neispitanih je 9 (3:6) (v. prilog: PUNKTOVI ZA DIJALEKTOLOŠKE ATLASE).⁵

2. *Opšteslovenski lingvistički atlas (OLA)*

Rad na Opšteslovenskom lingvističkom atlasu počeo je po odluci IV međunarodnog kongresa slavista (Moskva, septembar 1958), kada je pri Međunarodnom komitetu slavista bila organizovana Komisija OLA koja je formirala svoju Radnu grupu, u koju su ušli poznati slavisti SSSR, Poljske, Čehoslovačke, Bugarske, Jugoslavije i Njemačke Demokratske Republike. U ovim zemljama formirane su nacionalne, odnosno državne komisije

⁴ Isto.

⁵ Podaci Odbora za jezik Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

OLA, koje su vodile poslove na teritoriji svoga jezika ili države, radeći prema programu Komisije OLA pri Međunarodnom komitetu slavista. Osim navedenih zemalja, u radu su učestvovala Austrija, Italija, Mađarska i Rumunija.

Rad na OLA u Jugoslaviji organizuje Međuakademijski odbor za izradu dijalektoloških atlasa (SANU), odnosno pojedine akademije za svoja područja. Na teritoriji SFR Jugoslavije ispitano je ukupno 77 dijalektoloških punktova OLA, od toga u SR Crnoj Gori 7 (71. *Radovići*, 72. *Reževići*, 73. *Gorana*, 74. *Njeguši*, 75. *Golubovci*, 76. *Trebiljevo*, 77. *Andželati*). Ispitivanja su obavljena od 1965. do 1975. godine. U toku je dalja obrada i objavljivanje rezultata.

Samo u izdanju AN SSSR do sada je izašlo oko dvadeset tomova zbornika materijala i studija OLA. U Jugoslaviji objavljeno je kapitalno djelo »Fonološki opisi srpskohrvatskih / hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom« (Sarajevo, 1981) — plod višegodišnjeg truda jugoslovenskih dijalektologa, kao i materijali i studije o problematici OLA u Jugoslaviji u raznim stručnim publikacijama.

3. *Evropski lingvistički atlas (ALE)*

U Evropskom lingvističkom atlasu teritorija SR Crne Gore zastupljena je sa 3 punkta (*Radovići*, *Golubovci*, *Andželati*). Terenska istraživanja za potrebe ovog atlasa još nijesu vršena, jer je I leksički upitnik Atlasa rađen u okviru problematike OLA, te se otuda preuzimaju već prikupljeni podaci.

4. *Opštekarpatski dijalektološki atlas (OKDA)*

Opštekarpatski dijalektološki atlas je međunarodni lingvistički program na čijoj realizaciji rade stručnjaci Bugarske, Poljske, Čehoslovačke, Mađarske, SSSR-a i Jugoslavije. Jugoslavija je u ovaj posao praktično uključena 1977. godine, kada je osnovana posebna Komisija za Atlas. Prema Upitniku OKDA (sadrži oko 875 pitanja vezanih isključivo za pastirsku terminologiju) u Crnoj Gori planirana su i ispitana dva punkta (Komovi i Durmitor). U toku su dalja obrada i objavljivanje rezultata.

* * *

Prilika je da se pomenu ispitivači dijalektoloških punktova u SR Crnoj Gori i obrađivači ovog materijala. Od 1967. godine, kada su ispitani prvi crnogorski punktovi za OLA, odnosno

ShDA, na ostvarivanju crnogorskog dijela programa izrade lingvističkih (dijalektoloških) atlasa radili su: Luka Vujović, Radomir Aleksić, Jovan Vuković, Drago Čupić, Dragoljub Petrović, Mitar Pešikan, Dragomir Vujičić, Slavko Vukomanović, Mato Pižurica, Milija Stanić, Slobodan Remetić, Božo Ćorić, Danilo Barjaktarović, Petar Sladojević i Risto Radunović. Predstavnik CANU u Međuakademijskom odboru i radnim tijelima za izradu atlasa, Drago Čupić, jedan je od najaktivnijih poslenika u svim fazama izrade atlasa. Posebno i sa dužnom zahvalnošću pominjemo Pavla Ivića, predsjednika Međuakademijskog odbora za atlase, zbog njegovog izuzetnog doprinosa prvenstveno u izradi fonoloških opisa 7 crnogorskih punktova za OLA i obradi materijala iz 3 punkta za ALE.

* * *

Međuakademijski odbor za izradu atlasa (SANU) isprva je bio i neposredni organizator ovih poslova koje je dijelom finansirao fond za naučne djelatnosti SR Crne Gore. Od osnivanja Društva za nauku SR Crne Gore (1973) odnosno Crnogorske akademije nauka i umjetnosti (1976) poslovi se obavljaju u neposrednoj organizaciji ove naučne ustanove. Isprva je postojao poseban projekat Odbora za jezik CANU pod nazivom »Lingvistički (dijalektološki) atlas« (rukovodilac Drago Čupić), a od 1982. godine to je tema u okviru šereg projekta pod nazivom »Crnogorski dijalekatski i onomastički kompleks« (ruk. Dragomir Vujičić). Samoupravna interesna zajednica za naučne djelatnosti SR Crne Gore ovaj program je uvrstila u aktuelne i dugoročne, mada je, raspolažući skromnim materijalnim sredstvima, bila prinuđena da za programe izrade dijalektoloških atlasa dodjeljuje sredstva znatno manja od predviđenih, što se negativno odražavalo na ostvarivanje planiranih poslova.

Na osnovu stanja ispitivosti mreže punktova SR Crne Gore za dijalektološke atlase, pokazuje se da su dosadašnji rezultati rada na atlasima u Crnoj Gori znatni i da sabrani i do sada obrađeni materijal predstavlja značajan doprinos nauci o jeziku, posebno dijalektologiji srpskohrvatskih govora.

III. O NEPOSREDNIM ZADACIMA I MOGUĆNOSTIMA DALJEG RADA NA ATLASIMA U SR CRNOJ GORI

Pred Crnogorskom akademijom, posebno njenim Odborom za jezik, stoji krupan dugoročan i odgovoran zadatak: uspješno nastaviti ostvarivanje svoga dijela poslova oko izrade lingvističkih atlasa. To je posao koji se ne može odlagati za drugu priliku zbog opšteg i naglog iščezavanja dijalekata, i posao od kojeg se ne može odstupati jer se ne bi smjelo dopustiti da te-

ritorija SR Crne Gore ostane bjelina u lingvističkim atlasima. Budući da se oko izrade lingvističkih atlasa angažuje ogroman broj pojedinaca koji, ipak, predstavljaju samo jedan kolektiv, gdje svi pojedinci rade po jedinstvenim normama i jednovremeno usaglašavaju rezultate, svako zaostajanje jedinice ili grupe parališe rad cijelog kolektiva. Stoga, morali bi se činiti ozbiljni naponi da se ostane ukorak sa drugima, da se dogovorene obaveze izvršavaju, što podrazumijeva trajne napore da se stvore kadrovi i potrebna materijalna sredstva, s obzirom na neprocjenjiv naučni, kulturni, pa i politički, značaj lingvističkih atlasa, te njihovu izradu treba smatrati našim najznačajnijim i najhitnijim poslovima u nauci o jeziku.

U tom smislu predlažemo da se utvrdi plan budućeg rada na atlasima, za koji pokušavamo formulirati nekoliko zadataka:

1. Na osnovu dosadašnjih iskustava definitivno utvrditi da li predviđena mreža punktova na teritoriji SR Crne Gore odgovara dijalekatskom stanju narodnih govora, tj. postojeću mrežu punktova eventualno revidirati.

2. Uraditi detaljan plan rada na atlasima, po mogućnosti za što duži vremenski period.

3. Omogućiti da se najhitnije ispituju, odnosno provjere, svi planom utvrđeni punktovi za atlase.

4. Buduće poslove u Crnoj Gori oko izrade atlasa što prije uskladiti sa planovima, obavezama i rokovima Međukademijskog odbora za atlase SFRJ, odnosno međunarodnih tijela atlasa, i nastojati da se pravovremeno obezbjeđuju potrebna finansijska sredstva za te namjene.

5. Organizovano pristupiti omasovljenju kadra za naučna istraživanja u oblasti jezika, posebno naglašavamo — za dijalektološka, radi hitnosti predstojećih poslova u vezi sa dragocjenom izvornom građom koju nude narodni govori.

6. Stvarati povoljnije uslove za njegovanje jezika uopšte i posebno za razvoj nauke o jeziku.

O sadašnjim mogućnostima i perspektivi dijalektološkog rada u SR Crnoj Gori, na žalost, ne može se govoriti sa mnogo optimizma. Jer, dok ovdje govorimo o značaju i nužnosti unapređivanja toga rada u SR Crnoj Gori, o dijalektološkim proučavanjima predviđenim u programu Akademije (posebno, o predstojećim obimnim poslovima oko izrade atlasa), — u SR Crnoj Gori, sada, među malobrojnim afirmisanim jezičkim stručnjacima nema *ni jednog* kome dijalektologija predstavlja pretežniji dio svakodnevnoga rada i naučnog interesovanja. I dok svake godine na desetine mladih iz Crne Gore završavaju jezičke studije u školskim centrima širom Jugoslavije, Crna Gora znatno oskudijeva u lingvističkim kadrovima, ili ih, može biti, ima dovoljno, ali društvo nije u stanju da im omogući »svoj« posao, da ih integriše i usmjeri na vidnije rezultate.

Ni dosadašnja praksa u pogledu finansiranja naučnih programa u SR Crnoj Gori nije pogodovala naučnom radu. Po komplikovanom sistemu odlučivanja, sredstva namijenjena za naučni rad u određenoj godini, kao po pravilu, dodjeljivana su (i dalje se dodjeljuju) tek u drugoj polovini (najčešće na samom kraju) te godine. Takav način finansiranja krajnje je nepovoljan naročito za Akademijine programe za koje bi sredstva trebalo obezbijediti početkom godine, kako bi se mogli angažovati saradnici koji, kao što je poznato, institucionalno nijesu vezani za Akademiju.

U SR Crnoj Gori nema instituta za jezik, postojeće obrazovne institucije nedovoljno se bave naučnim radom, filolozi se rijetko okupljaju oko zajedničkih naučnoistraživačkih projekata, a nema ni pouzdanih znakova da će se stanje u ovoj djelatnosti uskoro poboljšati.

Ipak, ponadajmo se da će ova Akademija, uvidjevši veliki naučni, kulturni i politički značaj izrade lingvističkih atlasa, stvoriti potrebne uslove da se započeti rad na njima uspješno nastavi, a u dogledno vrijeme i da se trajno otklone sadašnje kadrovske, finansijske i druge nepovoljnosti koje se tiču nauke o jeziku.

I ubuduće, kao i do sada, Crnogorska akademija, njen Odbor za jezik, obraćaće se za stručnu pomoć drugim akademijama i njihovim saradnicima, prvenstveno učesnicima u radu ovog skupa; a takva pomoć, uvjereni smo, neće biti uskraćena, što uvjerava da će se rad uspješno nastaviti.

PUNKTOVI ZA LINGVISTIČKE (DIJALEKTOLOŠKE) ATLASE U SR CRNOJ GORI

1. *Srpskohrvatski dijalektološki atlas (ShDA)*

a) *Zetsko-južnosandžački govori:*

1. Radovanići (zas. Marovići) — Luštica, o. Herceg-Novi, ekspl.: S. Vukomanović — 1980.
2. Radovići — Krtoli, o. Tivat, ekspl.: R. Aleksić
3. Radanovići — Grbalj, o. Kotor, ekspl.: L. Vujović
4. Prčanj, o. Kotor, ekspl.: B. Ćorić — 1983.
5. Dobrota, o. Kotor, ekspl.: B. Ćorić — 1982.
6. Perast, o. Kotor, ekspl.: L. Vujović
7. Rijeka Reževića — Paštovići, o. Budva, ekspl.: R. Aleksić
8. Spič — Sutomore, o. Bar, ekspl.: L. Vujović
9. Zupci, o. Bar
10. Mrkovići — Gorana, o. Bar, ekspl.: L. Vujović
11. Krnjice — Krajina, o. Bar, ekspl.: D. Ćupić — 1982.
12. Brčeli — Virpazar, o. Bar, ekspl.: L. Vujović
13. Ceklin — Rijeka Crnojevića, o. Cetinje, ekspl.: L. Vujović

14. Baice — Cetinje, o. Cetinje, ekspl.: L. Vujović
15. Parci — Lješanska Nahija, o. Titograd, ekspl.: R. Radunović — 1980.
16. Komani, o. Titograd, ekspl.: D. Čupić
17. Tomić — Bjelice, o. Cetinje, ekspl.: R. Radunović — 1983.
18. Zagarač, o. Danilovgrad, ekspl.: D. Čupić
19. Ržani Do — Ceklići, o. Cetinje, ekspl.: R. Radunović — 1982/83.
20. Čevo (Kčevo), o. Cetinje, ekspl.: D. Čupić — 1980.
21. Trešnjevo — Cuce, o. Cetinje, ekspl.: M. Pešikan
22. Broćanac — Nikšić, o. Nikšić, ekspl.: D. Petrović — 1980.
23. Bjelopavlići, o. Danilovgrad, ekspl.: D. Čupić
24. Kurilo — Zeta, o. Titograd, ekspl.: L. Vujović
25. Titograd (Govor Muslimana), o. Titograd, ekspl.: L. Vujović
26. Kosor — Kuči, o. Titograd, ekspl.: D. Petrović — 1978.
27. Kišelica — Bratonožići, o. Titograd, ekspl.: D. Petrović — 1978/79.
28. Piperi, o. Titograd, ekspl.: D. Čupić
29. Lijeva Rijeka, o. Titograd
30. Andželati — Andrijevića, o. Ivangrad, ekspl.: R. Aleksić
31. Gusinje, o. Plav, ekpl.: D. Čupić — 1980.
32. Plav, o. Plav, ekspl.: R. Aleksić
33. Rožaje, o Rožaje
34. Petnjica — Bihor, o. Ivangrad, ekspl.: D. Barjaktarović
35. Kostići — Bihor, o. Bijelo Polje, ekspl.: D. Barjaktarović

b) *Sjeverozapadnocrnogorski govori:*

36. (1) Sutorina — Herceg-Novi, o. Herceg-Novi, ekspl.: S. Remetić
37. (2) Bijela, o. Herceg-Novi
38. (3) Crkvice — Krivošije, o. Kotor
39. (4) Rudine, o. Nikšić
40. (5) Banjani, o. Nikšić
41. (6) Drenovštica — Gornji Pješivci, o. Nikšić, ekspl.: D. Petrović — 1980.
42. (7) Jasenovo Polje, o. Nikšić
43. (8) Kutji, o. Nikšić, ekspl.: P. Sladojević
44. (9) Međuriječje — Rovca, o. Kolašin, ekspl.: M. Pižurica 1981.
45. (10) Rajičevina — Morača, o. Kolašin, ekspl.: M. Pižurica 1981.
46. (11) Šerogošće — Kolašin, o. Kolašin, ekspl.: M. Pižurica 1981.
47. (12) Bare Sirovačke — Uskoci, o. Šavnik, ekspl. M. Stanić

48. (13) Šaranci, o. Žabljak, ekspl.: M. Stanić
 49. (14) Kosanica, o. Pljevlja, ekspl.: M. Stanić
 50. (15) Bjeloševina, o. Pljevlja
 51. (16) Tepačko Polje, o. Žabljak, ekspl.: D. Vujičić — 1980.
 52. (17) Komarnica, o. Šavnik, ekspl.: M. Stanić — 1980.
 53. (18) Pišće — Piva, o. Plužine, ekspl.: J. Vuković

Napomene: Puntkovi označeni brojevima od 1. do 35. pripadaju zetsko-južnosandžačkim govorima, a od 36. do 53. — sjeverozapadnocrnogorskim govorima. Ispitani puntkovi su označeni navođenjem ispitivača i godine ispitivanja.

2. *Opšteslovenski lingvistički atlas (OLA)*

1. (U spisku OLA — 71.) Radovići (Krtoli), o. Tivat, ekspl.: R. Aleksić — 1967, D. Petrović — 1975.
2. (72) Reževići, o. Budva, ekspl.: R. Aleksić — 1967, S. Remetić — 1974.
3. (73) Gorana (Mrkovići), o. Bar, ekspl.: D. Čupić — 1972.
4. (74) Njeguši, o. Cetinje, ekspl.: L. Vujović — 1967.
5. (75) Golubovci, o. Titograd, ekspl.: D. Čupić — 1972.
6. (76) Trebaljevo, o. Kolašin, eklpl.: R. Aleksić — 1967.
7. (77) Andželati, o. Ivangrad, ekspl.: R. Aleksić — 1967.

3. *Evropski lingvistički atlas (ALE)*

1. Radovići (Krtoli), o. Tivat
2. Golubovci, o. Titograd
3. Andželati, o. Ivangrad

4. *Opštekarpatiski dijalektološki atlas (OKDA)*

1. Komovi (s. Kosor), o. Titograd, ekspl.: D. Petrović — 1978,
2. Durmitor (s. Borje), o. Žabljak, ekspl.: D. Vujičić — 1979/1980.

Risto RADUNOVIĆ, Titograd

MONTENEGRIN VERNACULAR SPEECHES IN LANGUAGE ATLASES

Summary

The paper treats the results of the work in SR of Montenegro in the field of linguistic geography, i.e. of the work at Montenegrin sectors of linguistic atlases: the common Slavic linguistic atlas, the European linguistic atlas, the common Carpathian dialectal atlas and Serbo-Croatian dialectal atlas. In addition, some proposals for further dialectal work and the necessity of improving the conditions for work in the field of language in general are formulated.

MREŽA PUNKTOVA ZA LINGVISTIČKE (DIJALEKTOLOŠKE) ATLASE

U SR CRNOJ GORI

